

Okul Başarısında Ailenin Önemi

Akabe İmamhatip Ortaokulu

PSİKOLOJİK DANIŞMAN - BATUHAN ÇAKIRBİLGİÇ

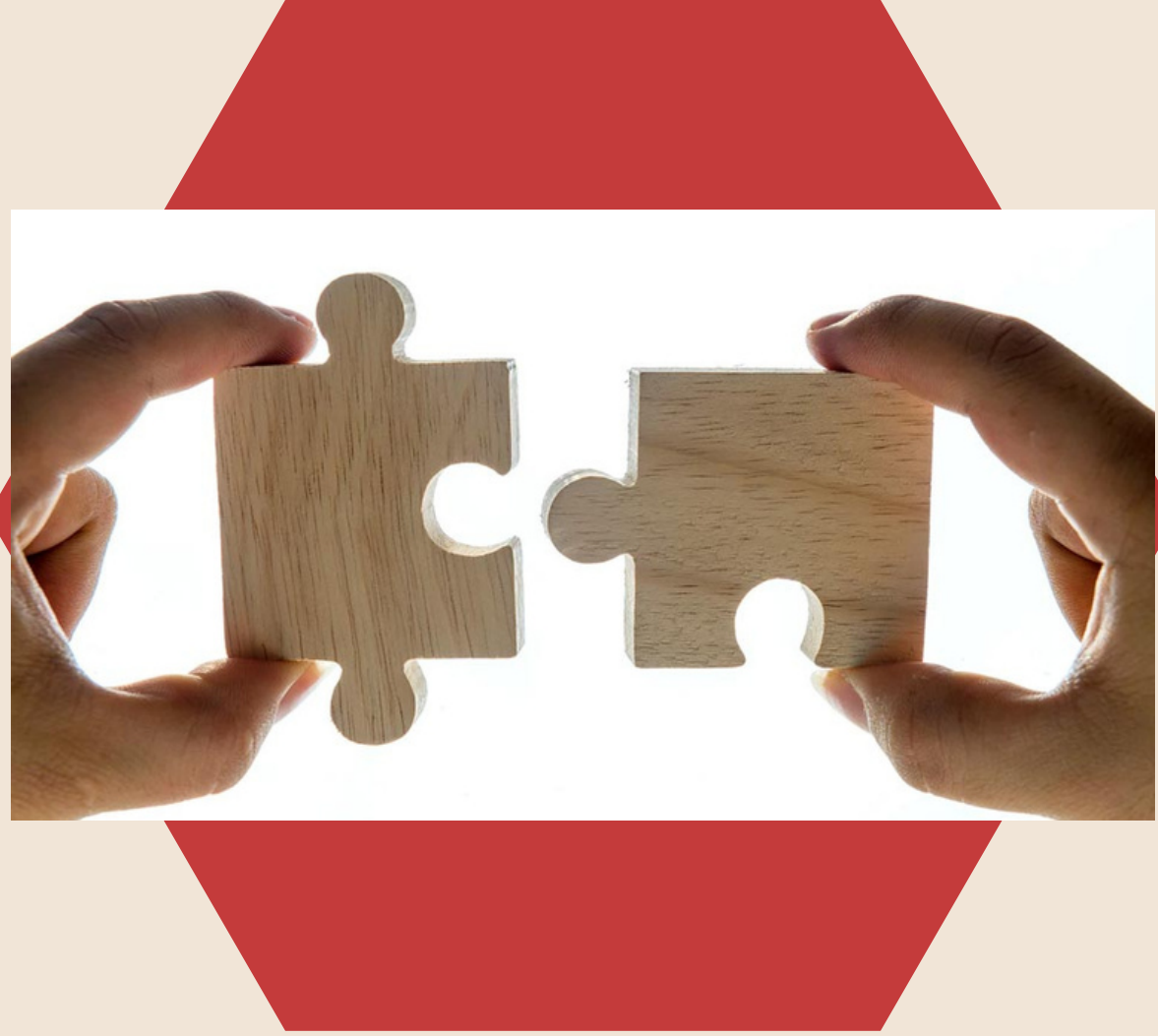
Aile içi uyumun, ailenin destekleyici yaklaşımının ve ailenin okul etkinliklerine katılmasındaki çeşitliliğin, okul başarısı üzerinde önemli etkileri vardır.

Yapılan bir araştırmada; akademik başarısı düşük ve sınıfta kalma riski taşıyan öğrencileri diğer öğrencilerden ayıran en önemli etkenin, anne-baba desteği ve ilgisinden yoksunluk olduğu saptanmıştır.

Öğrenci ailelerinin yanlış tutumu, ilgisizliği, baskısı, sertliği, sevgisizliği ya da aşırı ilgisi gibi durumlar öğrencilerin ders çalışmaktan soğumalarına, korku ve gerginlik duymalarına neden olmaktadır

Ailede çocuğun gelişmesi ile ilgili sorunlar bu ortamdan kaynaklandığına göre, ortamın problem yaratan özelliklerini değiştirmek veya eksikliklerini gidermek amaç olacaktır. Çocuğun içinde yetiştiği aile ortamının, çocuktan beklentiler ve çocuğa verilen değerler çerçevesinde, çocukta iç kontrol ve idrak gelişmine etkileri oldukça fazladır

Öğrencilerin Okul Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Ailevi Sorunlar

01.

İletişim Sorunları

Aile ortamında yaşanan ilişkiler, olgunlaşmakta olan ergenin kişilik yapısını biçimlendirmesinde rol oynamaktadır. Anne-babanın ergenle sağlıklı iletişim kuramaması, baskıcı ve otoriter tutumları, eşler arası sorunlar ve çatışmalar, doğal olarak aile otoritesine karşı çıkma eğiliminde olan genci daha da hırçınlaştırmakta ve ailesiyle çatışma ortamına sürüklemektedir.

Ergenlik döneminde birey saygı görmek ve fikirlerini özgürce ifade etmek ister. Alay edilmekten, eleştirilmekten, sürekli öğüt verilmesinden, düşüncelerine değer verilmemesinden hoşlanmaz. Gencin her hareketinin kısıtlanması, sürekli çalışmaya zorlama, en küçük hatada baskı ve şiddet uygulamaları aileyle iletişim bağlarını zedelemektedir.

**Akaba İmamhatip Ortaokulu
Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Servisi**

'Ailemle çatışmam oldu. Hep beni kısıtlıyorlar. Örneğin; internete gitme, odandan çıkma, devamlı ders çalış demeleri beni gittikçe derslerden soğutmaya başladı. Eğer ailem beni çok kısıtlamasa, kendi halime bıraksa belki derslerde olumluluğumu daha da artırırım.'

02. Gerçekçi Olmayan Beklentiler

Bazı anne-babalar çocuklarının yeteneklerini, kapasitelerini ve ilgilerini tanımadıkları için onlardan gerçekçi olmayan yüksek bir başarı beklentisi içine girmektedirler. Ailelerinin bu beklentilerini karşılamakta güçlük çeken çocuklar, olumsuz bir benlik kavramı geliştirmekte, gerginlik ve kaygı yaşamaktadır. Bu durum onları paniğe sürükleyerek başarı düzeylerinin daha da düşmesine neden olmaktadır.

03.

Kıyaslanma

Çocukların aile ortamında en çok şikâyetçi oldukları konulardan birisi de kardeşleri veya arkadaşlarıyla kıyaslanmalarıdır. Ailenin mukayeseci tavrı nedeniyle hem ailesine hem de mukayese edildiği kardeşi ya da arkadaşına karşı olumsuz düşünce ve tavırlar geliştiren çocuk, bu nedenle potansiyelinin altında bir çalışma ve başarı sergileyebilir. Her çocuk kendine özeldir, asla başkasıyla kıyaslanmamalıdır.

"Ne zaman biraz fazla TV izlesem, ne zaman top oynasam 'sen nasıl okuyacaksın? Böyle giderse sen kazanamazsın' gibi sözlerle benim güvenimi kırıyorlar. Hele bir de beni başkalarıyla kıyaslamıyorlar mı, o beni çok daha çok sıkıyor. Belki benim gözümü açmaya çalışıyorlar ama ben her şeyin farkındayım. Yeri gelir ders çalışır yeri gelir top oynarım. Onlara göre hiç TV izlemeyecek, hiç top oynamayacak, odama kapanıp sürekli ders çalışacakmışım"

04.

İlgisizlik

İlgisiz velilere göre okul, çocuklarının gün boyu güvenli bir şekilde gününü geçireceği bir mekândır. Veli toplantılarına katılmayı akıllarından bile geçirmezler. Veli toplantılarına genelde başarılı öğrencilerin velileri katılmaktadır. Başarısız veya sorunlu öğrencilerin velileri ise ya ilgilenmediklerinden ya da olumsuz şeyler duyacaklarını tahmin ettikleri için katılmayı düşünmemektedirler.

Bazı veliler öğrencinin devamsızlığı üst sınırın neredeyse iki katına çıktığında haberdar olup yılsonu karneler verilmesine bir hafta kala okula gelip çare aramaktadır. Dolayısıyla böyle ilgisiz aile çocuklarında kişilik ve davranış bozuklukları, sosyal uyumsuzluk, düşük başarı gibi sorunlar daha sıklıkla görülmektedir.

144 akademik olarak başarılı öğrenci, 144 akademik olarak başarısız lise öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada öğrencilerin büyük çoğunluğu ailelerinin kendileriyle ilgilenmesinden memnun olacaklarını ve sık sık okula gelmelerini istediklerini ifade etmişlerdir. Kendileriyle ilgilenildiğini gören çocuk, daha dikkatli davranacak ve daha iyi motive olacaktır.

05.

Çalışma ortamı

Öğrencilerin evlerindeki çalışma ortamları da onların başarılarında belirleyici olmaktadır. Öğrenmenin temeli etkili çalışmadır. Çocuğun okul başarısı için evde verimli çalışabilmesi için uygun çalışma ortamı sağlanmalıdır. Evin fiziki yapısı uygunsa ayrı bir çalışma odası, bu imkan yoksa, sakin, gürültüsüz, ısı ve ışık sorunu olmayan, televizyon, bilgisayar gibi dikkatini dağıtacak uyarıcıların olmadığı uygun bir ortam hazırlanmalıdır. Ancak gerek maddi yetersizlikler gerekse ailelerin ilgisizliği/bilinçsizliği nedeniyle evlerin çoğunda çocukları için uygun çalışma ortamları bulunmamaktadır.

06.

Huzursuz Aile Ortamı

Çocuğun okul başarısının yanında onun duygusal, sosyal ve psikolojik gelişimini etkileyen önemli bir husus da sürekli tartışma ve kavgaların yaşandığı huzursuz aile ortamıdır. Anne-baba arasında yaşanan çatışma ve tartışmalar, sadece tarafları değil tüm aile bireylerini etkilemektedir. Dolayısıyla annebabalar sorunlarını çocuklarının yanında değil, onların etkilenmeyeceği ortamlarda tartışmalı ve çözüm aramalıdır.

Ailede huzursuzluk ve çatışmalar genci evinden uzaklaştırır, bir sığınak aramasına yol açar, yanlış ilişkilere yönlendirir. Genç hem ailedeki huzursuzluğu saklamak hem de bu huzursuzluktan saklanmak için dışarıda saldırganca davranabilir, aile kavgalarına tepkisini dışarıda kavga ederek gösterebilir.

"Babamla annemin arasında sorun var ve kavga ediyorlar. Onların kavgası beni çok üzüyor. Ne anneme ne babama, gerek derslerim gerekse yaşadıklarımla ilgili hiçbir şey açıklayamıyorum. Çünkü tepkileri çok oluyor. Derslerim konusunda hiç yardım etmiyorlar ama yine de onları çok seviyorum."

"Aile sıkıntım yüzünden derslerimde başarılı olamıyorum. Yaşamım boyunca hep annem ile babam kavga ettiler. Her okul çıkışında eve geldiğim zaman, bakıyorum kavga ediyorlar. Tüm bunlardan babamı sorumlu tutuyorum. Hep kardeşlerimi seviyorlar ve onlara hediye alıyorlar. Geleceğe ilişkin planım ana sınıfı öğretmeni olmak ve annelerinin onlara göstermediği sevgiyi göstermek"

Bazı aileler gelecekteki engelleri bir türlü düşüncelerinden silemezler ve çocuklarını bunlardan haberdar etme gereğini duyarlar. "İyi çalışmıyorsun, böyle giderse sefalet içinde yaşayacaksın", "hayatını kurtarmazsan ömür boyu pişmanlık çekersin" gibi yoğun endişe dolu konuşmalarla çocuklarının duygusal dengelerini bozabilmektedirler. Onlardaki bu karamsarlık çocukları da olumsuz etkiler. Başarısızlık duygusu anne babaların çocukların güçlüklerine doğrudan katılmalarına neden olur. Çocuklarının her ödeviyle ilgilenerek kontrol ederek, adım adım izleyerek yardım ettiklerini zannederler.

Çocuk Yaşadığını Öğrenir Eğer Bir Çocuk

- Sürekli eleştirilmişse; kınama ve ayıplamayı öğrenir
  - Kin ortamın büyümüşse; kavga etmeyi öğrenir
- Alay edilip, aşağılanmışsa; sıkılıp utanmayı öğrenir
  - Devamlı utandırılarak terbiye edilmişse; kendini suçlamayı öğrenir

-Hoşgörü ile yetiştirilmişse; sabırlı olmayı öğrenir

-Desteklenip, yüreklendirilmişse; kendine güven duymayı öğrenir

-Övülmüş ve beğenilmişse; takdir etmeyi öğrenir

-Haklarına saygı duyularak büyütülmüşse; adil olmayı öğrenir

-Kabul ve onay görmüşse; kendini ve insanları sevmeyi öğrenir

-Aile içinde dostluk ve arkadaşlık görmüşse; bu dünyada mutlu olmayı öğrenir

Okul Başarısında Ailenin Önemi

Akabe İmamhatip Ortaokulu

PSİKOLOJİK DANIŞMAN - BATUHAN ÇAKIRBİLGİÇ

